

**Azerbaycan Cumhuriyetinde Olağanüstü Haller Bakanlığı Devlet
Denetleme Genel Müdürlüğü'nün Çalışma Esasları, Azerbaycan'da
Mühendislik Sektörünün Durumu ve Geleceği**

*Azerbaycan Cumhuriyeti
Olağanüstü Haller Bakanlığı İnşaat
Güvenliği Kontrol Devlet Ajansı
Devlet Denetleme Ana Daire başkanı
Asger Hasanov*

İlk olarak değerli katılımcıları, Azerbaycan inşaatçıları adına selamlıyor ve programı düzenleyenlere teşekkür ediyorum.

İlk önce kısaca, Azerbaycan'da inşaat, Azerbaycan mühendislerinin çalışma prensipleri ve özel inşaat projelerinin denetlenmesi hakkında bilgi vermek istiyorum.

Azerbaycan kendine özgü yapıları ile çok eskiden beri dikkat çekmektedir. Bakü Kız Kalesi ve İçerişehir, Nahçıvan Momine Hatun Türbesi, Gence Kale duvarları ve 19.yy sonu 20.yy başında Bakü'de inşa edilen çok sayıda konut, kamu binaları ve endüstriyel tesisler tarihi ve mimarı açıdan çok kıymetlidir.

20 yüzyılda tüm Sovyetlerde olduğu gibi Azerbaycan'da da aynı tipte kütleli binalar yapılsa da, sosyal, spor, sanayi tesisleri gibi özel projeler de inşa ediliyordu. Yirminci yüzyılın sonlarında bağımsızlık kazandıktan sonra ülkemizin büyük hızlı gelişimi ile öncelikle Bakü şehrinin bütünüyle bir inşaat sahasına dönüştüğünü söylemek yanlış olmaz. Halihazırda Bakü'de modern çok katlı konutlar, iş merkezleri, oteller, ticaret merkezleri, hastaneler, tatil-turizm tesisleri, spor tesisleri mevcuttur. Şimdi Bakü'de uluslararası konferanslar ve en prestijli spor yarışlarını düzenlemek için benzersiz tesislerimiz vardır. Bütün bunlar elbette öncelikle Azerbaycan inşaatçılarının başarısıdır. Aynı zamanda büyük gururla belirtmek isterim ki, biz artık dünyanın en ünlü mimarları, inşaat mühendisleri ve ünlü şirketleri ile çalışıyoruz.

Azerbaycan inşaat mühendisliği tarihi köklere bağlıdır. Azerbaycanın dünyaca ünlü mimarı Ecemi'nin başlattığı okulu yaşatanlar hep olmuştur, bugün de var, inanıyoruz ki yarın da olacak.

Mevcut inşaat politikasının temel kısmı doğrudan inşaat sürecinin ve inşaat ürünlerinin (bina ve yapılar) güvenliğinin teminatı ile ilgili olan "Olağanüstü Haller Bakanlığı" ve öncelikle onun kurumu olan "Devlet İnşaat Güvenlik Kontrol Ajansı" tarafından yerine getirilir.

Ajansın bünyesine 4 proje enstitüsü, S.A.Dadaşov adına Araştırma ve Proje, Mühendislik ve İnşaat Malzemeleri Enstitüsü (ETLKİM), Ana Devlet İnşaat Müfettişliği ve Devlet Denetleme Genel Müdürlüğü dahildir.

Doğrudan inşaat sürecini Ana Devlet İnşaat Müfettişliği kontrol etmektedir. Genel Devlet İnşaat Müfettişliğinin Bakü ve ülkenin tüm bölgelerini kapsayan denetim ağı ve bilgilerin hızlı işlenmesi, kararların kabul edilmesini sağlayan merkezleşmiş bilişim üssü vardır. Aslında tüm inşaat tesisleri sürekli olarak merkezi kontrol sistemi altındadır. S.A.Dadaşov adına ETLKİM Enstitüsü inşaat yapılarının ve

malzemelerinin kalitesini kontrol etmektedir. Enstitünün her türlü denetimin yapılması için gerekli aletleri, cihazları, en önemlisi ise bilimsel açıdan yetkin uzmanları vardır. Devlet Denetleme Genel Müdürlüğü ise Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Şehircilik ve İnşaat Kanunu çerçevesinde öngörülen tüm tesislerin ve projelerinin incelenmesini gerçekleştirmektedir. Kanunda belirtildiği gibi, denetlemenin amacı inşaat projelerinin emniyet ve güvenlik açısından şehircilik ve inşaatla dair yasal belgelerin taleplerine uygunluğunun incelenmesidir.

Devlet Denetleme Genel Müdürlüğü, Yapı, Mimarı genel plan ve inşaatın düzenlenmesi, Mühendis teminatı teknolojik çözümler ve ekipmanlar, İnşaat proje ve araştırma işleri metraj ve ekonomisi, ayrıca belgelerin kabulü ve raporların hazırlanması olarak değişik alt şubelere ayrılmaktadır.

Müdürlüğün her bir şubesi inşaat projelerinin kendileri ile alakalı bölümlerine vaktinde bakıp ilgili görüş vermektedir. Kurum mali açıdan kendi kendini karşılamaktadır. Müdürlüğümüz ayrıca bir binada yerleşik olup, tüm sistem bilgisayar ağı ile birbirine bağlıdır ve tek elektronik arşiv kullanılmaktadır. En önemlisi müdürlüğümüzde kendi alanlarında deneyimli, yeterince bilgiye sahip uzmanlar çalışmaktadır.

Özellikle belirtmek gerekir ki, müdürlük eski sovyetlerden kalan inşaat standartlarına ilaveten Avrupa, Amerika inşaat standartları temelinde hazırlanmış projeleri, Lira (değişik versiyonlarda), ETABS, SAP, PLAXİS, PERFORM 3d, "Smeta plyus" gibi çeşitli programlar kullanılarak yapılmış hesaplamaları denetleyip onay verme olanağına sahiptir.

Elbette bunun için yeterli kadronun istihdam edilmesi gerekmektedir. Bu sorunun çözümü yönünde hayli çalışma yapılmıştır ve bu çalışmalar devam etmektedir. Yukarıda isimleri geçen programları temin ettikten sonra onlarla çalışacak kadroların hazırlanması amacıyla 4 mühendisimiz Türkiye'de 15 günlük eğitim almış, 2 kişi Ukrayna'da seminerlere katılmış, çok saygıdeğer Türk uzmanların yanı sıra, Lira programının yazılımcıları olan Ukraynalı uzmanların müdürlüğümüzde semineri düzenlenmiştir. Daire bünyesine Yüksek tecrübeli Türk uzmanlar dahil edilmiş olup onlarla iş birliğimiz devam etmektedir.

Denetleme Müdürlüğü genç uzmanların yetiştirilmesine önem vermektedir. Belirttiğimiz gibi, kadromuz cumhuriyetimizin deneyimli uzmanlarından oluşmaktadır. Bir çoğu akademik unvan sahibi, çok sayıda bilimsel çalışmaları bulunan, ders kitabı yazarlarıdır. Onlar paralel olarak üniversitelerde bilimsel-pedagojik faaliyetlerini sürdürmekte, öğrencilerin ders ve akademik çalışmalarına önderlik etmektedirler

Azerbaycan Mimarlık ve İnşaat Üniversitesi'nde Denetleme Müdürlüğü tarafından bilgisayar ve programlarla donatılmış özel bir sınıf hazırlanmış ve burada her yıl özel seçilmiş öğrencilere elemanlarımız tarafından yabancı standartlar temelinde hesaplamalar ve programlar karşılıksız olarak öğretilmektedir.

Devlet Denetleme Genel Müdürlüğünün faaliyetleri projelerin denetlemesi ile sınırlı değildir. Biz projelerdeki hataları göstermeyi değil, ilk projelendirme dönemi güvenilir çözümler sunmayı tercih etmekteyiz. Yerli ve yabancı ülke projecilerinin hazırladığı projelere yardımcı olarak, onlara Azerbaycan'da yürürlükte olan kurallar, iklim, sismik talepler hakkında bilgi vermekteyiz. Elbette bu diyaloglar, müzakereler bizim de bilgilerimizi arttırarak, gelişmemizi sağlamaktadır.

Çok sevindirici bir durumdur ki bizim kardeş Türkiye akademisyen ve mühendisleri ile ilişkilerimiz daha yoğundur ve iş birliğimiz karşılıklı verimliliği sağlamaktadır. Örnek olarak Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul'da Tuncel Mühendislik (Faruk Tuncel), Ankara'da Ural Mühendislik (Süreyya Ural) gibi proje firmaları ve üniversitelerle olan ilişkilerimizi gösterebiliriz.

Özellikle, Azerbaycan'da bazı işlerin projecisi olan Süreyya Bey'in emeğini belirtmeliyiz. Tabi ki, kendisi Denetleme Genel Müdürlüğü'ne de sık sık baş vurmaktadır. Birlikte projelerin üzerinde görüşmeler yapmaktayız. Onun daveti üzerine 26-27 şubat 2015 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen çok muteber "Yeni Nesil Deprem Yönetmelikleri ve Deprem Mühendisliğinde Yeni Teknolojiler" konferansı'na katıldık. Şu anda da yapılan bu saygın toplantıya katılmaktayız. Umarız, bizim karşılıklı ilişkilerimiz daha da gelişecektir.

Diğer kardeş Türkçe konuşulan ülkelerin inşaatçıları ile de ilişkilerimiz yok değildir. Örneğin Kazakistan Denetleme Kurumu'nun yöneticisi konduğumuz oldu. Bizim müteahhitlerimiz Kazakistan'da bazı tesislerin, özellikle yeni İpek Yolu ulaşım koridorlarının oluşturulması çerçevesinde inşa edilen deniz limanının yapımında yer almışlardır. Fakat bu ilişkilerin yeterli olduğunu söyleyemeyiz. Biz çok isteriz ki, karşılıklı ilişkilerimiz gelişsin. Kazak, Türkmen, Kırgız mühendislerinin projeleri ile bizde, bizim projelerimiz ile onlarda inşaatlar yapılsın.

Biz yakın gelecekte aynı inşaat normları temelinde çalışmayı hedef almalıyız. Yukarıda da belirttiğim gibi, artık biz Avrupa, Amerika kodları çerçevesinde hazırlanmış projeleri de denetlemekteyiz. Aslında Türk standartları da bu kodlar temelinde hazırlandığından gelecekte hepimiz Türk standartlarını başlangıç olarak kabul etmekle Avrupa ve Amerika standartlarına yaklaşmış olacağız. Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY) ile ilgili Türk uzmanlarla, özellikle çok saygıdeğer profesör Nuray Aydınoğlu ile müzakerelerimiz oldu. Hatta Türk sismik normlarının bazı uygun bölümlerini Azerbaycan'daki projelerde de uygulamaya başladık.

Dikkatinizden dolayı teşekkür ediyoruz.